

POSTANOWIENIE

Dnia 17 grudnia 2004 r.

Sąd Najwyższy w składzie :

SSN Helena Ciepla (przewodniczący, sprawozdawca)

SSN Józef Frąckowiak

SSN Zbigniew Kwaśniewski

Protokolant Anna Jasińska

w sprawie z wniosku Z.T.
przy uczestnictwie S.T.
o podział majątku,
po rozpoznaniu na rozprawie w Izbie Cywilnej
w dniu 17 grudnia 2004 r.,
kasacji wnioskodawczyni
od postanowienia Sądu Okręgowego w S.
z dnia 16 grudnia 2003 r., sygn. akt [...],

- 1. uchyła zaskarżone postanowienie w części oddalającej wniosek o ustalenie nierównych udziałów (pkt 1) i zasądzającej dopłatę w kwocie 76.498 zł (pkt 3) i w tym zakresie przekazuje sprawę Sądowi Okręgowemu w S. do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania kasacyjnego.**
- 2. poza tym kasację oddala.**

Uzasadnienie

Sąd Rejonowy w S. postanowieniem z dnia 10 czerwca 2003 r., dokonał podziału majątku wspólnego Z.T. i S.T. w ten sposób, że każdemu z nich przyznał składniki majątkowe wymienione w pkt. IV postanowienia, ustalił że udział Z.T. w majątku wspólnym wynosi $\frac{2}{3}$, a S.T. $\frac{1}{3}$ i zasądził od Z.T. na rzecz S.T. dopłatę w kwocie 26.998,21 zł, płatną w 48 ratach miesięcznych.

Rozstrzygnięcie w zakresie dopłaty oparł na ustaleniu, że wkład budowlany na spółdzielcze prawo do lokalu mieszkalnego położonego w S. przy ul. S. 32/30 wynoszący 603.840 zł został zgromadzony

z następujących kwot:

15.000 zł przelanej ze Spółdzielni Mieszkaniowej „D.”, jako pożyczka z zakładu pracy spłacona przez wnioskodawczynię w 1975 r.;

377.102 zł wpłaconej w kasie Spółdzielni Mieszkaniowej, w tym 100.000 zł z majątku odrębnego wnioskodawczyni;

211.738 zł bonifikaty udzielonej przez NBP, stanowiącej majątek wspólny.

Wnioskodawczyni przed zawarciem małżeństwa miała oszczędności w kwocie 100.000 zł i 3.000 dolarów, a uczestnik 100.000 zł oraz 5.000 dolarów i środki te zostały przeznaczone na uiszczenie wkładu budowlanego na mieszkanie przy ul. S.

Aktualna wartość lokalu mieszkalnego wynosi 125.906 zł zatem nakład wnioskodawczyni z majątku odrębnego wynoszący 19 % równa się aktualnie kwocie 23.922,14 zł, tj. 19 % z kwoty 125.906 zł.

Uczestnik po zawarciu małżeństwa pracował przez 4 miesiące, w marcu 1980 r. przestał pracować i początkowo pomagał w obowiązkach domowych zajmując się synem, później odmówił tej pomocy i wnioskodawczyni pozostawiała

syna pod opieką innych osób. W 1983 r. pracował przez kilka miesięcy . W 1985 r. zatrudnił się ponownie, jednak pieniądze przeznaczał przede wszystkim na swoje potrzeby. Wnioskodawczyni sama opiekowała się synem, głównie ona ponosiła opłaty za przedszkole, uiszczała czynsz za mieszkanie i opiekowała się schorowaną teściową, którą uczestnik sprowadził do mieszkania.

Sąd Okręgowy w S. rozpoznając sprawę na skutek apelacji uczestnika postępowania, zmienił ustalenia faktyczne i przyjął, że uczestnik zawodowo pracował do kwietnia 1981 r. oraz, że majątek wspólny powstał w okresie pierwszych dwóch lat po zawarciu małżeństwa.

W świetle tak zrekonstruowanego stanu faktycznego, postanowieniem z dnia 16 grudnia 2003 r. zmienił orzeczenie Sądu Rejonowego w ten sposób, że oddalił wniosek o ustalenie nierównych udziałów, ustalił, że uczestnik poczynił nakłady z majątku odrębnego na majątek wspólny w kwocie 54.139 zł, objął je rozliczeniem i zasądził od wnioskodawczyni na rzecz uczestnika dopłatę w kwocie 76.498 zł. Poza tym apelację oddalił.

W motywach stwierdził, że uznanie Sądu Rejonowego o nierówności udziałów pozbawione jest zasadności, a ma zastosowanie reguła wyrażona w art. 43 § 1 k. r. o.

Wnioskodawczyni w kasacji opartej na drugiej podstawie kasacyjnej (art. 393¹ pkt. 2 k.p.c.) zarzuciła naruszenie :

art. 233 § 1 k.p.c. przez dokonanie odmiennych ustaleń i wydanie orzeczenia merytorycznego pozbawiając stronę możliwości kontroli instancyjnej;

art. 328 § 2 k.p.c. przez pominięcie w uzasadnieniu oceny tej części materiału dowodowego dokonanej przez sąd I instancji, którą ocenił w sposób odmienny ;

art. 382 k.p.c. przez wydanie orzeczenia wbrew zasadzie, że sąd odwoławczy orzeka na podstawie materiału zebranego w postępowaniu przed sądem I instancji.

W konkluzji wniosła o uchylenie zaskarżonego orzeczenia w całości i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zarzut naruszenia art. 328 §2 k.p.c. nie może odnieść skutku.

Przepis ten zastosowany odpowiednio do uzasadnienia orzeczenia sądu drugiej instancji (art. 391 k.p.c.) oznacza, że uzasadnienie to nie musi zawierać wszystkich elementów uzasadnienia wyroku sądu pierwszej instancji, a tylko takie elementy, które ze względu na treść apelacji i na zakres rozpoznania sprawy wyznaczony przepisami ustawy są potrzebne do rozstrzygnięcia sprawy przez sąd drugiej instancji. Wbrew stanowisku skarżącej konstrukcja uzasadnienia zaskarżonego postanowienia zawiera wszystkie wymagane elementy. W uzasadnieniu tym Sąd Okręgowy jasno i w sposób nie budzący wątpliwości wskazał przyczyny z powodu których zdyskwalifikował ustalenie Sądu o nierównych udziałach w majątku wspólnym. W konfrontacji zatem z treścią uzasadnienia zaskarżonego orzeczenia nie daje się obronić zarzut naruszenia wymienionego przepisu.

Odrębną natomiast kwestią jest zagadnienie słuszności innej oceny przez Sąd Okręgowy materiału zebranego w Sądzie Rejonowym i w tym zakresie zarzut naruszenia art. 382 i 233 § 1 k.p.c. okazał się częściowo zasadny.

Wprawdzie nie ma racji skarżąca o ile zwalcza odmienną ocenę dowodów, co do sum uiszczonych przez uczestnika z majątku odrębnego na poczet wkładu budowlanego. W tym zakresie Sąd Okręgowy nie przekraczając kompetencji sądu odwoławczego z art. 382 k.p.c. i 233 § 1 k.p.c. (por. uchwałę składu siedmiu sędziów Sądu Najwyższego z dnia 23 marca 1999 r., III CZP 59/98, OSNC 1999/7-8/124) słusznie stwierdził, że Sąd Rejonowy pominął w ocenie fakt dokonania przez uczestnika postępowania nakładu z majątku odrębnego na wkład budowlany i zajął co do tego konkretne umotywowane stanowisko z wyliczeniem sumy (k. 659 akt). W zestawieniu zatem z treścią uzasadnienia zarzut dowolności oceny dowodów w tej materii nie może się utrzymać. Nie można jednak odmówić słuszności temu zarzutowi o ile dotyczy ustalenia równych udziałów w majątku wspólnym.

Sąd Okręgowy w tym zakresie nie dokonał wszechstronnej i wnikliwej analizy zebranego materiału, a wniosek o równych udziałach oparł na wybiórczych

dowodach, stwierdzając „dowody te w postaci zeznań choćby wnioskodawczynie oraz opinii biegłego A. ... dają podstawy do stwierdzenia, iż majątek wspólny objęty podziałem powstał w okresie pierwszych dwóch lat po zawarciu związku małżeńskiego. Również z zeznań wnioskodawczynie wynika, iż uczestnik zawodowo pracował do kwietnia 1981 r., co pozbawia zasadności uznanie, iż udziały stron w majątku wspólnym są odmienne niż reguła wyrażona w przepisie art. 43 § 1 k.r.o.” Tymczasem ustalenia te nie znajdują potwierdzenia w powołanym materiale, zwłaszcza w zeznaniach wnioskodawczynie (k. 540-544, 572-575, świadka L.P. (k. 407-410 akt), z których między innymi wynika, że uczestnik pracował tylko zarobkowo przez cztery miesiące w ciągu dwóch lat, które Sąd Okręgowy przyjął za okres, w którym powstał majątek objęty podziałem.

Tak dokonana ocena dowodów w tym zakresie uniemożliwia skuteczne odparcie zarzutu naruszenia art. 382 w związku z art. 233 § 1 k.p.c., co skutkowało uchynieniem zaskarżonego orzeczenia w tej części (art. 393¹³), a poza tym oddaleniem kasacji (art. 393¹² k.p.c.).